

INGLIZ VA RUSS KOMMUNIKATIV MADANIYATLARIDA MAQTOV/ILTIFOT NUTQI AKTLARI

Azamova Diyora Tojiddin qizi
Toshkent amaliy fanlar universiteti magistranti
Tel: +998917879792
Email: diyoshamansurova@gmail.com
Ilmiy rahbar: Tursunova M.I.

Annotsiya: Ushbu maqolada ingliz va rus kommunikativ madaniyatlarida maqtoiv va iltifot nutqi aktlari tahlil qilinadi. Maqtoiv va iltifot, kommunikativ jarayonlarda muhim rol o'ynaydi va har bir madaniyatda o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ishda ingliz va rus tillarida maqtoiv nutqlari qanday amalga oshirilishi, ularning konteksti va madaniy ahamiyati tahlil qilindi. Shuningdek, maqtoiv va iltifot nutqlari orqali ijtimoiy munosabatlarni mustahkamlash, shaxsiy va professional aloqalarni rivojlantirishdagi o'rni ham ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Maqtoiv, Iltifot, Kommunikativ madaniyat, Nutqi aktlari, Interkultural kommunikatsiya.

KIRISH QISM.

Maqtoiv va iltifot nutqi aktlari ijtimoiy muloqotning muhim jihatlaridan biridir. Ular insonlar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash, ijtimoiy munosabatlarni rivojlantirish va shaxslararo ishonchni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Har bir madaniyat o'ziga xos tarzda maqtoiv va iltifotlarni ifoda etadi. Ushbu tezisda ingliz va rus kommunikativ madaniyatlarida maqtoiv va iltifot nutqi aktlarining o'ziga xos jihatlarini, ahamiyati va o'zaro farqlari tahlil qilinadi.

Maqtoiv va iltifot nutqi aktlari — bu shaxslarning bir-biriga ijobiy baho berish, ularning fazilatlarini ta'kidlash orqali ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga qaratilgan nutqiy harakatlardir. Ular ko'pincha ijtimoiy munosabatlarda muhim rol o'ynaydi, chunki ular insonlar o'rtasidagi ishonchni oshiradi va ijtimoiy munosabatlarni rivojlantiradi. Maqtoiv berish, odatda, biror kishi yoki uning ishini yuqori baholashni anglatadi, iltifot esa shaxsiy sifatlarini yoki fazilatlarini ta'kidlaydi.[1.58]

Ingliz kommunikativ madaniyatida maqtoiv/iltifot

Ingliz madaniyatida maqtoiv va iltifotlar odatda to'g'ridan-to'g'ri va aniq ifodalanadi. Inglizlar ko'pincha "Well done!" yoki "Great job!" kabi qisqa va aniq iboralar bilan o'z fikrlarini bildiradilar. Bu madaniyatda maqtoiv berish ko'pincha rasmiy kontekstlarda ham amalga oshiriladi, masalan, ish joyida yoki akademik muhitda. [1.80]

Ingliz madaniyatida maqtoiv berish jarayonida ehtiyotkorlik bilan yondashish muhimdir. Odatda, inglizlar ortiqcha ifodalardan qochadilar va samimiyligni saqlashga harakat qiladilar. Iltifot berishda shaxsiy chegaralar hurmat qilinishi kerak, shuning uchun inglizlar ko'pincha ehtiyotkorlik bilan yondashadilar. Bunday yondashuv insonlarning o'zaro munosabatlarini yanada mustahkamlashga yordam beradi.

Rus kommunikativ madaniyatida maqtoiv/iltifot. Rus madaniyatida esa maqtoiv va iltifotlar ko'proq emosional va bayonotli tarzda ifodalanadi. Ruslar ko'pincha "Отличная работа!" (Ajoyib ish!) yoki "Ты просто молодец!" (Sen juda zo'r odamsan!) kabi iboralarni ishlatadilar. Rus madaniyatida maqtoiv berish ko'pincha samimiyligi va yaqinlikni ifodalaydi, shuning uchun u ko'proq shaxsiy munosabatlarda qo'llaniladi.[2]

Bundan tashqari, ruslar maqtoiv berishda ba'zan ortiqcha ifodalarga yo'l qo'yadilar, bu esa ularning ijtimoiy aloqalarini yanada mustahkamlaydi. Rus madaniyatida iltifot berish jarayoni ko'pincha hissiyotlar bilan boyitilgan bo'ladi, bu esa insonlar o'rtasidagi bog'lanishni kuchaytiradi.

O'zaro farqlar va o'xshashliklar. Ingliz va rus kommunikativ madaniyatlari o'rtasidagi asosiy farq

shundaki, inglizlar ko'proq ehtiyotkorlik bilan yondashsa, ruslar esa ko'proq ochiq va emosional tarzda maqto'v beradilar. Ingliz madaniyatida maqto'v berishda ortiqcha ifodalardan qochish va samimiylikni saqlash muhimdir. Biroq, rus madaniyatida maqto'v berish jarayoni ko'proq hissiyotlarga asoslangan bo'lishi mumkin.

Ikkala madaniyatda ham maqto'v va iltifotlar ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Inglizlar uchun bu jarayon rasmiy kontekstlarda amalga oshirilishi mumkin bo'lsa, ruslar uchun bu ko'proq shaxsiy aloqalarda namoyon bo'ladi.

Maqto'v va iltifotning ijtimoiy ahamiyati. Maqto'v va iltifot nutqi aktlari ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Ular insonlarning bir-biriga bo'lgan ishonchini oshiradi va ijtimoiy munosabatlarni rivojlantiradi. Maqto'v berish orqali insonlar o'zaro hurmat va e'tibor ko'rsatadilar, bu esa ijtimoiy muhitni yanada sog'lomlashtiradi.[3]

Ingliz va rus madaniyatlarida maqto'v va iltifotlarning ijtimoiy ahamiyatini tushunish, intercultural kommunikatsiyani yaxshilashga yordam beradi va turli madaniyatlardan kelgan insonlar o'rtasida muloqotni yanada samarali qiladi.

Maqto'v va iltifot nutqi aktlari insonlararo muloqotning muhim unsurlaridan biri bo'lib, ularning psixologik ta'siri keng ko'lamli tadqiqotlarda o'rganilgan. Ushbu nutqiy harakatlar nafaqat ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda, balki shaxsning ichki ruhiy holatini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Maqto'v berish jarayoni shaxsning o'z-o'zini baholashini kuchaytiradi. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijobiy baholar va iltifotlar insonning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi. Masalan, ingliz madaniyatida "You did a fantastic job!" kabi iboralar, shaxsning o'ziga nisbatan ijobiy hissiyotlarini kuchaytiradi va ularning kognitiv baholash mexanizmlarini faollashtiradi. Rus madaniyatida esa "Ты просто молодец!" (Sen juda zo'r odamsan!) kabi so'zlar, shaxsning ijtimoiy qiymatini his qilishiga yordam beradi. Bu jarayonlar, o'z-o'zini anglash va ichki ishonchni oshirishga xizmat qiladi, natijada shaxsning muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlari kengayadi.

Maqto'v va iltifotlar ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu nutqiy aktlar, insonlar o'rtasidagi munosabatlarni kuchaytiradi va jamoaviy ruhni oshiradi. Shuningdek, ijtimoiy psixologiya nuqtai nazaridan, maqto'v orqali keltirilgan ijobiy hissiyotlar, guruh dinamikasini yaxshilaydi va jamoaning umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi.

Maqto'v va iltifotlar stressni kamaytirishga yordam beradi. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy aloqalar orqali olingan ijobiy baholar insonlarning ruhiy holatini yaxshilaydi va stress darajasini pasaytiradi. Ingliz madaniyatida "Thank you for your hard work!" kabi iboralar, rus madaniyatida esa "Ты сделал это отлично!" (Sen buni ajoyib qilding!) degan so'zlar, insonlarga qo'llab-quvvatlash hissini berib, ularni ruhlandıradi. Ushbu jarayonlar, psixologik barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi va ijtimoiy stress omillariga qarshi kurashish imkoniyatlarini oshiradi.[2.]

Ingliz va rus madaniyatlarida maqto'v va iltifotlarning psixologik ta'siri turlicha bo'lishi mumkin. Ingliz madaniyatida ehtiyotkorlik bilan yondashish va samimiylikni saqlash muhimdir; bu esa insonlarning o'zaro munosabatlarini yanada mustahkamlaydi. Rus madaniyatida esa, ko'proq ochiq va emosional yondashuv mavjud bo'lib, bu insonlarning bir-biriga bo'lgan yaqinligini oshiradi. Ushbu farqlar, kommunikativ strategiyalarni shakllantirishda va madaniy muloqotni rivojlantirishda ahamiyatli hisoblanadi. Madaniyatlararo muloqotda maqto'v va iltifotlarni qanday qo'llashni bilish, turli madaniyatlardan kelgan insonlar o'rtasidagi aloqalarni yanada samarali qilishga yordam beradi.

Maqto'v va iltifot nutqi aktlari ingliz va rus kommunikativ madaniyatlarida o'ziga xos jihatlar bilan namoyon bo'ladi. Ushbu tushunchalar orqali insonlar o'rtasidagi aloqalar mustahkamlanadi va ijtimoiy munosabatlar rivojlanadi. Ingliz va rus madaniyatlari o'rtasidagi farqlarni tushunish, intercultural kommunikatsiyani yaxshilashga yordam beradi va turli madaniyatlardan kelgan insonlar o'rtasida muloqotni yanada samarali qiladi. Maqto'v va iltifot nutqi aktlari nafaqat ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishda, balki psixologik jihatdan ham muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Brown, P., Levinson, S. C. Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge University Press.

1987. -340 p

2. Gudykunst, W. B., Kim, Y. Y. Communicating with Strangers: An Approach to Intercultural Communication. McGraw-Hill. 2003. -284 p

3. Spencer-Oatey, H. Culturally Speaking: Culture, Communication and Politeness Theory. Continuum. 2008.

4. Cialdini, R. B. Influence: The Psychology of Persuasion*. Harper Business. 2007.

5. Baumeister, R. F., Leary, M. R. The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation. Psychological Bulletin. 1995.

?? ANORQULOV, C. II. (2019). FEATURES OF THE STRUCTURE OF THE TOPONYMS OF GERMAN AND UZBEK LANGUAGES. Иностранные языки в Узбекистане, (1), 171-178.

?? Аноркулов, С. И. (2022). Немецкие идиомы с предметами одежды в сравнительном переводе с немецкого на английский. Процветание науки, (7 (13)), 57-66.

?? Anorqulov, S. (2020). TOPONYMS AS AN OBJECT OF LINGUISTIC RESEARCH. Philology Matters, 129-136.

?? Anorqulov, S. I. (2020). TOPONYMS AS CULTURALLY SIGNIFICANT LANGUAGE UNITS. Theoretical & Applied Science, (9), 442-447.

¹ Аноркулов, С. (2019). Немецкие и узбекские топонимы как лингвокультуры. Иностранная филология: язык, литература, образование, (4 (73)), 83-86.

¹ Iskandarovich, A. S. (2021). Characteristics of english absolute constructions as compilers of semantic sentence structure. Евразийский научный журнал, (3), 24-26.

¹ Аноркулов, С. (2021). Хронотоп как отличительная черта романного универсума ФМ Достоевского. Просвещение и познание, (5 (5)), 16-23.

¹ Iskandarovich, A. S. (2021). Toponyms, their classification and types. Евразийский научный журнал, (3), 27-28.

¹ Аноркулов, С. ПРОСВЕЩЕНИЕ И ПОЗНАНИЕ. ПРОСВЕЩЕНИЕ И ПОЗНАНИЕ Учредители: Прудник Ксения Евгеньевна, (5), 16-23.